

а съ пръстите си несъзнателно плетѣше и скубеше косата си; гледаше на обатината си, дѣто лежахъ три малки главички, покрити оште съ коса. А какъ ѣ могла майката да се спаси, когато дѣцата ѣ са исклани? Кой знае! може да ѣ нѣмало въ селото, когато се ѣ случило клането. Може пакъ да ѣ побѣгнала отъ селото само съ едно дѣтенце въ обатината си, а другити ѣ оставила да ѣ пази бащата; или може да ѣ била толкова уплашена, което ѣ най-страшно и най-жално отъ всичко, та ѣ оставила другити си три дѣца на честъта и си ѣ избавила животътъ съ бѣгъ. Ако ѣ така, не ѣ за чудене, дѣто си скубеше косата по това страшнѣ и несъзнателнѣ начинѣ, и гледаше тритѣ малки главички на скутьтъ си.

Приближихми до црѣквата и училището. Земата тугъ бѣше покрита съ костници, по които висѣха оште дрипи и части отъ въонѣло месо; въздухътъ бѣше тежкъ отъ вонна, която ставаше пѣ-силна, колкото отивахми на напрѣдъ. — Зеда става страшно. — Отъ една та страна бѣше училището, а отъ другата црѣквата. Училището, ако съди човѣкъ по зиговети, отъ които една часть стоаха оште, ѣ било една прѣкрасна голѣма сграда, въ която са могли да се учатъ до триста четирестотинѣ дѣца. — Подъ каменѣти на развалнити, които покриваха потонътъ, нѣколко крака високо, лѣжахъ костити и пепельта на двѣстѣ жени и дѣца, изгорени живи помежду четиретѣ стѣни. Малко на страна отъ училището има една широка и дълбока яма. Тукъ въ таа яма са се изгорили двѣстѣ тѣла, двѣ недѣли слѣдъ клането. Нѣ кучетата бѣха изровили една часть отъ тѣхъ. — Рѣката бѣше напълнила таа яма, та тѣлата плуваха въ тината. Тукъ край рѣката, която тече прѣзъ срѣдъ селото, има една водѣница.

Ямата подъ колелото на водѣницата бѣше пълна съ мрѣтви тѣла, които плуваха надъ вода та. Брѣговети на рѣката бѣха пълни съ тѣла на мъже и на жени, на моми и на дѣца, които лежахъ тамъ и гниаха отъ топлината на слънцето и се гадѣха отъ кучетата. — Нѣ състрадателното небо дава силнѣ дѣждъ, и малката рѣчица придохожда та завлича тѣлата, и ѣ занаса далече подъ селото на разни мѣста по рѣката, на едно растоѣние отъ 40 мили до Пештера и дори до Т.-Пазарджикъ. — Влѣзохми въ црѣковнѣи дворъ; нѣ вонната ставаше толкова силна, шото неможахми да идемъ по-нататкъ. — Принудихми се да държимъ тютюнъ на носовѣти си, за да можомъ да продължимъ ислѣдованѣто си.

Црѣквата не са виждаше како голѣма; та бѣше оградена съ единѣ нискъ каменнѣи зидъ и съ единѣ дворъ около петдесетъ аршина широкъ и седемдесетъ и петъ длгъ. Най-напрѣдъ не заблѣжихми ништо избѣредно, зашото вонната бѣше толкова голѣма, шото не искахми нито да погледнемъ около насъ; нѣ послѣ видѣхми, че црѣковнѣи дворъ бѣше натрупанъ съ каменѣ и съ дрипи десетина пѣди по-високо отъ околнити улици. Нѣ, кога разгледахми по-добрѣ, видѣхми, че онава, което се виждаше че ѣ купъ отъ каменѣ и отъ дрипи, то било единѣ голѣмъ купъ отъ човѣшки тѣла, покритъ съ единѣ тѣнѣкъ редъ каменѣ. Всичкѣи црѣковенѣи дворъ бѣше натрупанъ съ тѣла високо седмъ осмъ пѣди, и отъ тамъ излизаше онаа страшна вонна. Нѣколко недѣли слѣдъ клането била испратена заповѣдъ да се заровѣтъ мрѣтвитити тѣла; нѣ въ това врѣме вонната била много отровна, та не ѣ било възможно да се испълни заповѣдъта, и дори ѣ немогло да се стои близу до селото. Испратенити людѣ за таа работа заровили само нѣколко тѣла, възъ които хвърлили по малко